

держав у боротьбі із злочинністю. Процес створення «ідеального» механізму не є легким та швидким у часі. Адже неможливо одразу передбачити усі майбутні обставини та зміни у суспільстві. Ось чому час від часу потрібно вносити зміни та вдосконалювати вже існуючі норми. Враховуючи вище перелічене, вважаємо доречним перенести усі визначення, принципи та етапи здійснення процесу екстрадиції у один нормативно-правовий акт, що впорядкує та полегшить застосування цього процесу на практиці.

Література

1. Бичок Т.П. Актуальні питання здійснення екстрадиції в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 420-423.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 23.02.2022).
3. Європейська конвенція про видачу правопорушників: конвенцію ратифіковано із заявами і застереженнями Законом № 43/98-ВР від 16 січ. 1998 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text (дата звернення: 23.02.2022).

УДК 343.6(043.2)

Тропак А.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів, Україна
Науковий керівник: Сосніна О.В., к.ю.н.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ГРУМІНГ

Серед широкого спектру кримінальних правопорушень, що посягають на найважливіші соціальні цінності, на нашу думку, особливе місце посідає сексуальна експлуатація та сексуальне насильство щодо дітей. Це явище отримало назву «грумінг» або ж, якщо мова йде про спілкування в інтернет-просторі – «кібергрумінг». Тобто, це вид сексуального насильства щодо дитини, яке відбувається у віртуальному просторі. Кібергрумінг здійснюється шляхом створення довірчих відносин з дитиною в інтернеті для її подальшої сексуальної експлуатації в онлайні або офлайні.

На даний час в Україні не існує вичерпної статистики, яка б показувала стан грумінгу в державі, але згідно дослідження американської організації THORN, яка була створена Ештоном Катчером та Демі Мур, серед опитаних 2100 дітей-жертв онлайн-грумінгу кожній четвертій дитині було 12 років або менше, 62% дітей погоджувалися на домагання

злочинців та для 68% дітей з тих, що надіслати власні інтимні матеріали, погрози та вимоги не припинялися навіть після надсилання цих матеріалів грумерам [4].

18.02.2021 року було прийнято Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської Конвенції)» [1]. Цим Законом національне законодавство було приведено у відповідність до норм Ланцаротської конвенції шляхом внесення змін до Кримінального кодексу (далі – КК) України, Кримінального процесуального кодексу та Закону України «Про охорону дитинства».

КК України було доповнено новою статтею «Домагання дитини для сексуальних цілей» (ст. 156-1). Норма, що міститься у диспозиції ч. 1 цієї статті, частково відповідає статті 23 Ланцаротської конвенції, у якій визначено поняття грумінгу, що характеризується як умисна пропозиція зустрічі, зроблена повнолітньою особою, у тому числі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій, особі, яка не досягла шістнадцятирічного віку, з метою вчинення стосовно неї будь-яких дій сексуального характеру або розпусних дій, у разі якщо після такої пропозиції було вчинено хоча б одну дію, спрямовану на те, щоб така зустріч відбулася [2].

Відмінність полягає в тому, що український законодавець передбачає в частині 1 статті 156-1 КК України відповідальність за грумінг і кібергрумінг, на відміну від статті 23 Ланцаротської конвенції, що має на увазі лише кібергрумінг.

Також потрібно звернути увагу на п. 17 Висновку Ланцаротського Комітету щодо статті 23 Ланцаротської конвенції «Домагання дітей для сексуальних цілей за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій» 2015 року, де чітко зазначається, що домагання дітей за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій не завжди передбачає у фіналі особисту зустріч. Тому криміналізація сексуального насильства, яке вчиняється не тільки під час особистої зустрічі, а і відбувається в Інтернеті, є доцільним.

У ч. 2 ст. 156-1 КК України встановлена кримінальна відповідальність за те саме діяння, що вказано у частині першій, але адресатом пропозиції є неповнолітня особа і спеціальною метою суб'єктивної сторони є втягнення її у виготовлення дитячої порнографії. Поняття дитячої порнографії подається у п. 2 примітки до розглядуваної статті. Малолітня особа є потерпілою від злочину, передбаченого ч. 3 ст. 156-1 КК України.

Особливістю грумінгу є можливість його безконтактності, проте навіть не маючи живого контакту з дитиною, винний вчиняє сексуальне насильство щодо неї та завдає психологічну травму. Саме тому це явище характеризується підвищеною суспільною небезпечністю і вимагає

пильної уваги національного законодавця, спрямованої на формуванням політики захисту дітей у цифровому середовищі, зокрема, від сексуального насильства та сексуальної експлуатації.

Видається доцільним розглянути питання щодо встановлення кримінальної відповідальності за імперсонацію (видавання себе за іншу особу) за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій з метою скоєння злочинів сексуальної експлуатації та насильства щодо дітей, оскільки грумери часто видають себе за однолітків дітей, з якими вони спілкуються, що дає їм змогу швидше налаштувати довірливі стосунки з потенційним потерпілим, ніж це було би з дорослою особою.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції): Закон України від 18 лют. 2021 р. № 1256-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#Text>

2. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовт. 2007 р. Документ 994_927, Конвенцію ратифіковано Україною з заявами Законом № 4988-VI від 20 чер. 2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text

3. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 01 квіт. 2022 р. Законом України № 2178-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

4. Рекомендації щодо онлайн-безпеки для педагогічних працівників. URL: https://stop-sexting.in.ua/wp-content/uploads/2020/09/dovidnyk_dlya_pedagogichnyh_praczivnykiv.pdf (дата звернення: 21.04.2022).

УДК 343.2(043.2)

Тюбай А.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Семчук Н.О., к.ю.н.

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПОТЕРПІЛОЇ ДИТИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Допит – це слідча дія, змістом якої є отримання та фіксація у встановленій кримінальним процесуальним законом формі показань, в яких містяться дані, що мають значення для прийняття правильного рішення в кримінальному провадженні [1, с. 480]. Проведення допиту – складний процес, який вимагає від слідчого не лише знання